

AURORA SOCIAL

Setmanari defensor dels interessos del Treball

Les comunicacions a la Redacció s'han de rebre lo més tart el dilluns.

No s'tornan els originals.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
CANUDA, 15, 1.er
Hores de Redacció: de 5 a 8 de la tarda
Apartat de correus núm. 26

Espanya, mitj any 1'50 pts., per corresponsal 1'75—Estranger, mitj any 2 francs, per corresponsal 2'75
Número solt 5 céntims.—Paquet de 25 números pera la venda 75 céntims
Pagos a la bestreta. Poden enviarse sellos de correu y tota classe de lletres de facil cobro.

Preus pels corresponsals propagandistes
5 números 7 pessetes semestre
25 " 30 " "
50 " 50 " "

La impunitat de les Companyies de trenvies de Barcelona

—¿Ha llegit V. com han agafat, per fi, aquell criminal qu'assassinà tres o quatre persones?
—Estar muy bien hecho que lo hayan preso, porque las mató á tiros; si hubiese usado del procedimiento del tranvia, hubiera podido matar á todo el mundo, sin temor de que nadie le dijera nada.

Sorteig de regals pels subscriptors

- 1.º regalo: Podrán escullir entre:**
Una máquina de cosir Wertheim.
Un llit y somier pera una persona, un armari pera roba y sis
cadires.
Un llit y somier pera matrimoni y un armari.
- 2.º y 3.º regalos: Podrán escullir entre:**
Un armari pera roba.
Un llit y somier pera una persona.
Mitja dotzena de cadires.
Un rellotje de paret.
- 4.º, 5.º, 6.º, 7.º, 8.º, 9.º y 10.º: Imposició a la Caixa de Estalvis de 20 pessetes o un rellotje de butxaca.**

El diumenge 15 de Desembre tindrà lloc el sorteig al local d' AURORA SOCIAL. Tenen dret a aquest sorteig tots els subscriptors qu' estiguin al corrent de pago del segon semestre de aquest any, el dia 14 de Desembre, y tots els nous subscriptors que ademés de suscriure pels mesos de Novembre y Desembre hagin adelantat el pago del primer semestre de 1908, pel proxim dia 14 de Desembre.

Si surt favoregut el número que porta el rebut de suscripció, donará dret a la opció de un dels premis.

Si sortís un mateix número per dos o mes premis solsament, tindrà dret al primer premi que surti adjudicat.

El regalo se entregará a aquell que porti el rebut.

El dret a recullir el regalo caducarà el 31 de Mars de 1908.

Els subscriptors d' AURORA SOCIAL que estiguin abonats al 2.º semestre d' aquest any, pera tenir opció al sorteig de regals deuen estar al corrent de pago el 14 del proper Desembre.

Rubusos d' algunes companyies de trenvies

Molts fabricants y directors de algunes societats no son gayre mellors que certs senyors feudals de la Edat Mitja, que foren flagell de llurs súbdits en lloch de serlos pares. Entre aquests nous senyors feudals poden incloure alguns directors de companyies de trenvies elctrics, els quals sembla que s' creguen fins ab dret a nostres vides. Son moltíssimes les desgracies que han ocasionat els trenvies, y no obstant, que jo sàpiga, no ha anat a presirí ningú. ¡Qu' es extrany! ¿Sabeu el misteri de lo que passa? Vos el diré. Endemés de la influencia que tenen eixes companyies, qu' es molta, escampen ab profusió bitllets o pases de circumvalació gratis entre aquells que les poden ajudar o atacar en moments crítics. El que posseheix dita ganga, ¿els pot negar, després de rebut el favor, l' apoyo o la indulgencia que se li demana?

Moltes desgracies succeeixen perque les companyies volen. Les línies están mal instal·lades, no s' té en compte l' dictamen de l' Associació d' Ingenys Industrials. ¿Es per culpa de l' Excm. Ajuntament o de les companyies trenviaries? Si a cada trencada del cable se l' hi aplicava la multa de 50.000 pessetes, estiguem convençuts mos llegidors de que no se n' trencaven més; ja trovarien medis pera que aixó no succeís, ja posarien els pals més propers y els fils més resistents; anch que troessin oposició, ja s' surtirien ab lo que voldrien, com se n' han surtit a la fi ab que l' arbre de la Rambla no l' s' destorbin. També vigilarien més la línia.

¿Quina necessitat hi ha de que vagin els cotxes a tan gran velocitat, principalment en els encreuaments y llocs molt concorreguts? ¿Per ventura els carrers y passeigs s' han fet sols pera ells? ¿Per qué no s' va despay a la Plaça de Catalunya, abont el dia que s' escapi l' trolley del fil, en virtut de la força que porta l' cotxe pot endursen ab el trolley alcat alguna de aquelles aranyes metàliques y causar allà desgracies sens compte?

Molt temo qu' en els cotxes ab imperial succeeixi qualque dia alguna desgracia ab el trencament del fil del trolley. Sense un cobert pot tocar el fil a qualque passatger; en el cotxe hi ha molt ferro, y com que la fusta a l' ayre lliure moltes vegades es conductora, pot establir-se la corrent, passant pe'l cos del passatger y matarlo. S' ha de tenir present qu' a 500 o 550 voltes la corrent elctrica pot matar ab molt pocs micro-amperes.

Devant de tot lo expressat, es precis que l' públich comprenga qu' está sempre en perill de mort per la indolencia de nostres autoritats y pel despotisme d' eixes empreses estrangeres qu' al venir a Espanya s' creuen que van a l' Africa. Sempre recordaré que parlant ab un alemany, li deya que jo era entusiasta dels alemanys, pero no dels d' aquí y sí dels de Berlín, per exemple; haventme respost ell que tots eran iguals, sino que a Alemanya els feyen anar drets, pero qu' aquí s' valien de la lenitut de les lleys. Ja ho veyeu: si s' vol, eixes com-

panyies no abusarán del públich. Es, donchs, un deber de la premsa cridar contra aquests abusos.

A. C. M.

Solidaritat económica

Ja es hora de reaccionar contra l' excessos del esperit individualista y egoista que ha anat invadint la societat. Els efectes d' aquesta invasió se deixan sentir d' un modo alarmant en el presupost de l' assistencia pública.

No parlo pas de la oficial, que ridiculizava la caricatura del número anterior de nostre setmanari. Parlo de l' assistencia espontánea y generosa de cada ciutadà, fundada en el principi simpàtic que ha de frenar les desordenades concupiscencies del interès egoista. Parlo de l' assistencia fundada en el sentiment de filantropia natural, de solidaritat social, o en els movils més alts de la caritat.

Donchs bé, es dolorós confessar que l' presupost fundat en aquest principi simpàtic acusa un déficit enorme en moltes famílies ciutadanes. Tot ho xucla y consumeix el presupost del luxe, del plaer, de la superfluitat, de la inutilitat. Hi ha molta gent que prodiga l' diner pera satisfer les necessitats facticies y ádich, a vegades, quan allargan algom pera satisfer necessitats reals, en cobren l' interès, un interès més crescut; la satisfacció del egoisme, de la vanitat, de la diversió y la delictació. Avuy les persones que donen per pur amor, per generositat, per esperit de sacrifici, no son pas tan numerosas com en altres temps.

Avans una calamitat pública com les inundacions, que ha flagelat y sumergit en la miseria a tantes poblacions y encontres catalanes, hauria despertat un sentiment general de compassió, no purament platónica y passatjera, sino efectiva y constant. Pero avuy el moviment d' assistencia que ha provocat la catástrofe té un pols tant débil e intermitent que s' deuria avergonvir.

Es un fet que no es pas AURORA SOCIAL l' únic periódich que registra. Altres colegs locals y comarcals s' han vist en la precisió d' estampar aquesta queixa. Y devant d' aquesta apatia d' una gran part del públich, devant d' aquest buyt de silenci e insensibilitat que han trovat molt sovint les crides de les víctimes y dels que l' féyam echo, ens consta que hi ha famílies que sofreixen amargament, desocupats involuntaris, vaguistes de necessitat que s' menjan els còlzers de fam. Son pobres vergonyants que voldrien treballar, que no han captat may de porta en porta, y no gosant pas captar per por d' una repulsa, d' una negativa que en els nostres temps s' ha fet més general.

Nosaltres no som partidaris de la mendicitat pública, perque s' deuria evitar, prevenir per medi de l' organització de la caritat y l' assistencia.

Pero en aquest ordre de serveys anem endarretrats. Y per aixó ens lamentem. Algom s' ha fet a favor dels pobles inundats. Volem fer justicia a tots els que la mereixen.

Pero s' podia fer més, y s' devia fer més, y s' deu fer més encara, y es urgent e imprescindible que s' fassi, estimulant el sentiment d' amor al proïsme y de fraternitat, y organisant ab l' óbol, ab la suscripció, ab el llogat y ab totes les formes de donació y cooperació, obres d' assistencia individual y social, no transitories, sino permanentes, quan menos pe'l temps que duri la nova plaga que hem sofert.

Y no vull terminar aquest article sens recordar un exemple de solidaritat económica de la rassa anglo-saxona, que contrasta ab la feblesa d' aquell sentiment y ab el tancament solitari que patim per desgracia en els països llatins.

Els meus benévols lectors ja tenen coneixensa de la gravíssima crisis financiera que atravessen els mercats nord-americans. Donchs bé, a Nort-América l' els capitals s' ajudan en els moments de perill. Y no son solament els capitals yanquis els que estableixen serveys de mutual socors. Son també l' els capitals inglesos y ádich els cubans. Puig en poquíssims dies, pera conjurar la falta de numerari de les empreses financieras, han afuñit a Nova York 125 milions de franchs, y l' el Banc d' Inglaterra n' ha enviat dos milions.

Compareu aquesta solidaritat económica de la rassa anglo-saxona ab la que ha demostrat, per

exemple, el Banc d' Espanya envers els fabricants de Manresa y demés poblacions inundades. Sembla que la Industria y l' Treball de Catalunya no sian solvents, no ofereixen garanties de crèdit a un Estat que viu precisament de la suhor del nostre front!

Restauram la Solidaritat económica, que ella es la pedra de toth de la Solidaritat social, una garantia indispensable de la prosperitat dels pobles morals y feynadors.

BONAMICH.

PREGUNTANT SE FAN ELS SABIS

Anem a dir que de sabis n' hi ha de dugues menes. N' hi ha uns que saben de totes les coses hagués y per haver, de política, de guerra, de llibres, de enginy, de versos, de medicina, de vides de vehinat, de tot; y solen ser uns sabis tafaners que no mes ignoran una cosa: que es, la feyna del seu ofici.

Son uns sabis que no se saben entendre. N' hi ha uns altres que saben la feyna del seu ofici, saben viure ab ordre, saben nivellar els gastos de la butxaca, saben pujar fils, son llestos pera aprofitar les hores bones y soferts y hábils pera trampear les males, saben ferse rotlló y anar endavant en aló que loquen.

L' agent no dirá d' aquests qu' se saben entendre. Així tindrian de ser tots, pero al pensar aixó me he preguntat: ¿Com ferho?

D' aixó l' llibre ne porten ben poca cosa si es que en porten res. Altrement els que treballen no tenim pas temps de llegir-ne gayres.

Habentho d' aprendre per experiencia propia a forsa d' anys y d' esguerrós, es cosa costosa y trista.

Preguntant se fan aquests sabis.

No fa tonto, no, el preguntant; ans be es el camí mes segur y més senzill de saber.

Boy ningú trobareu que no puga ensenyar alguna cosa.

En el taller o en el camp, al vostre costat, n' hi haurá un altre que farà alguna cosa millor que vosaltres, pregunteu-li el com.

Al devant vostre potser hi haurá un majordom que enten la màquina millor que l' que la feu anar; pregunteu-li el què.

No faltará un company, que ab mes sort que vosaltres s' haurá enfiat més amunt; pregunteu-li per quin camí.

A l' aquell altre desgraciat que may pot passar de manobra, pregunteu-li per què.

A qui tingue l' els fils treballadors y ben criats, pregunteu-li com s' ho fa.

Al qui s' haja curat una malaltia, al qui s' haja surtit d' un mal pas, pregunteu-li de quina manera.

El qui haja pres mal vos podrà ensenyar en què s' ha perdut.

El qui haja corregut mon, potser vos explicarà com s' ho manegen en altres llocs la gent del vostre ofici.

Fins els treballadors dolents que cada vint dies muden de casa vos podrán explicar quins treballen més fort y millor.

Pregunteu a moltes gents de molts oficis y potser sabreu quin es el millor per donar als vostres fills.

En aquella casa en que hi ha tanta familia y tots se la campen be, mireu d' investigar, que aprendreu moltes coses.

Com s' ho fa aquell pera estar content, aquell altre pera tenir salut, aquell altre que se sab estar de fumar o d' anar a la taberna, pregunteu-li, pregunteu-li, que val la pena.

O sobre tot quan vos troben en algun ajuro gros, o en algun dubte de lo que heu de fer, no os ho empassau a dins, no vos entossoniu en vostre parer, llavors més que may pregunteu a qui sàpiga més.

Preguntant fareu contents als altres.

Y si pregunteu tindreu molts amichs y cada cop sabreu una cosa nova.

Just.

Solució de la crisis ferroviaria a Inglaterra

En son penúltim número AURORA SOCIAL parlava del perill d' una vaga ferroviaria a Inglaterra.

Pero, com diu un colega, avuy el perill ha desaparegut y les Trades-Unions queden com sempre jugant un bell paper de ponderació, s' ha evitat la topada entre obrers y accionistes de les línies ferries y s' ha desvanecut el perill d' una tirania sindicalista, apoyada en l' extensió del socialisme.

«Les negociacions dirigides per Mr. Lloyd George, president del «Board of Trade», han arribat a un bon éxit.

«Com diguerem, eran dues principals les aspiracions dels obrers: reformes materials en les condicions del treball y reconeixement oficial de l' «Amalgamated» pera les ulteriors negociacions. La primera aspiració era refusada pels escassos interessos de les accions—com diguerem anteriorment—y el reconeixement de l' «Amalgamated» era fins a cert punt just, y en absolut comprensible, pera qui tinga en compte que de 220 000 obrers carillaires, solament están associats uns 97.000.

«Mr. Bell era l' promotor y portaven de tot aquest moviment; certament no cal dubtar de la seva bona fe, y ell digué que may faria agitació obrera pe'l gust de ferla; únicament quan estigués convençut de la llegitimitat de les aspiracions obreres y de les probabilitats del éxit, les treballaria per tots els procediments. Pero hi ha que reconeixen també la prudencia de les companyies que, reconeixent l' «Amalgamated», quedarien a les mans d' un sindicat, el qual en qualsevol moment pot devenir indisciplinat.

«A les amenasses implícites de lluyta que feya Mr. Bell desde l' meeting y la premsa, respongueren les companyies fent un gran reclutament de possibles ferro-

viaris en l' immens exèrcit dels «Unemployed». Els diaris se dividiren, si bé a última hora guanyá opinions el partit de les companyies.

«Les conferencies primeres de Mr. Lloyd George ab els delegats de les dues parts no reeixiren a cap bon resultat. Vingué l' referendum, que com diguerem doná 70.000 vots a favor de la vaga, y malgrat aixó, els directors del moviment tingueren esperances d' arribar a una solució pacífica. Ha sigut trobada, deixant de costat la qüestió principal del reconeixement de l' «Amalgamated». Se creen consells d' arbitratge en diferents graus pera que resolguin les qüestions d' hores de treball, salaris, etc.

«Aquesta organització lliura als obrers de les irregularitats dels seus immediats superiors y fa que les queixes llurs arribin als directors lo més directament possible. En quant al Sindicat queda en la mateixa posició que abans. «Els obrers mateixos tindran la seva representació y no Mr. Bell y els seus amichs». Son paraules de Mr. Mac Donald, qui veu en aixó una continuació de la gloriosa historia de les Trades-Unions, perturbada e interrompuda últimament per les abstraccions y pels incerts camins dels ideals socialistes.»

R.

L' industria belga

Passa una verdadera crisis d' abundancia. En dotze anys s' han triplicat els negocis.

La Revue du Travail d' un dels mesos anteriors posa de manifest l' activitat intensa que regna d' un any encá sobre tot en les grans industries, especialment en les mines de carbó, en la metalurgia, y altres. Els salaris augmentan progressivament, 5, 8 y 22 franchs diaris guanyan els treballadors en alguns indrets de Mons.

Per les vies férrees del Estat circulan cada dia 2.300 trens que transportan 160.000 toneladas de mercaderies al engrós y de 2.000.000 de Kilog. de mercaderies a la menuda; més de 3.000 trens transportan 397.000 viatgers cada dia.

Cal notar que la llargada total de vies carrileres es de 5.000 kilòmetres, ab 3.000 més per carrils econòmichs. L' Estat posseheix 4.400 kilò. d' aquestes vies. El pais no te més extensió que la de 29.457 kilòmetres quadrats. No es per demés repetir que la petita gran nació es ja fa 25 anys governada per ministres de gran moralitat administrativa y que cada ministeri sol ferhi llarguíssima estada.

NOCTURN

(CONCLUSIÓ)

En Pau, tantinejant un xich enderrera y es forçantse per redressarshi, s' forfolleja l' butxacó de la hermillia, llevant cinch cèntims pel taulell, y dihent ab imperi a n' en Ton:

—Te; tornam el que sobra...

—El que s' sobra?... repren en Ton.—Sí que anem carregats, Pau... El que s' sobra es tota la canya que tens a dins... ¡Si ja no hi veus de cap ull... Vejam: ¿quants dits hi ha aquí?

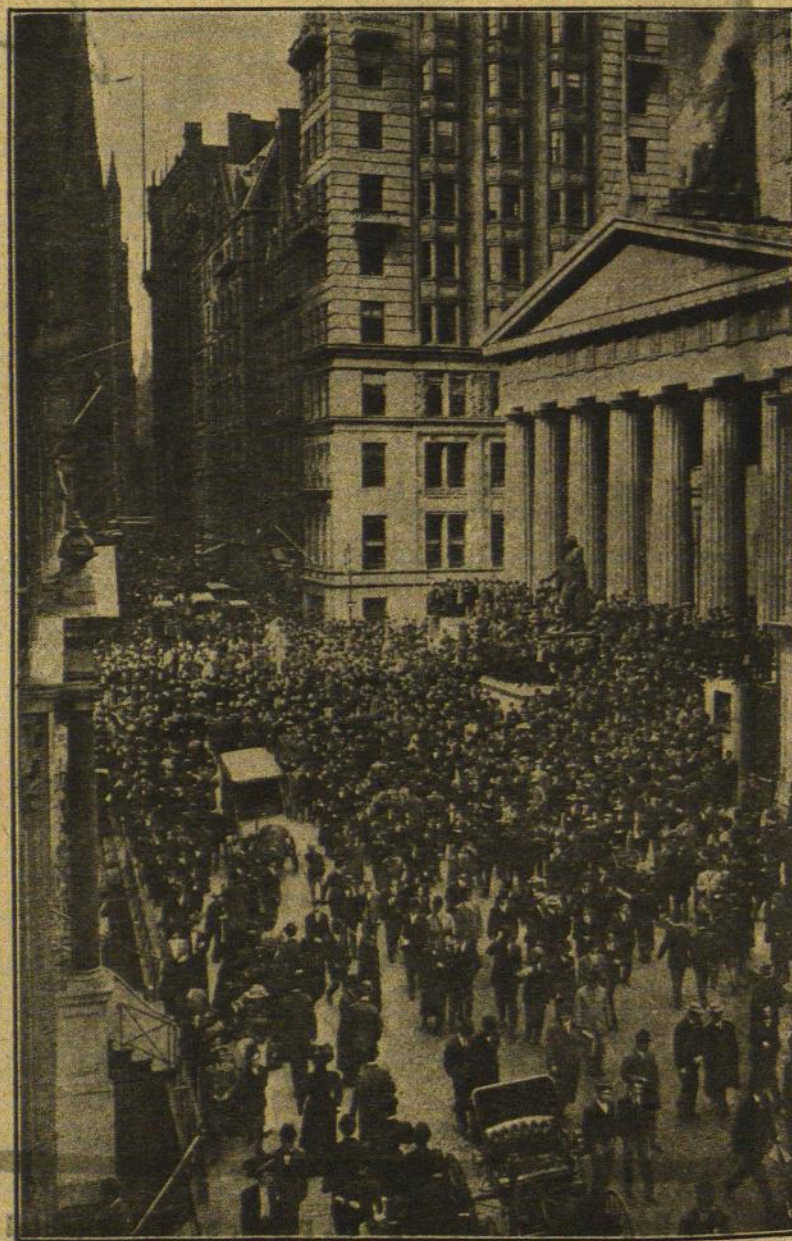
—No t' hi dat una pesseta?

—Sí; pero de dol... aquí la tens... Cinch cèntims...

—¡Ay, Pau, que ja t' sents la bullida!—li diu el vigilant acostantshi...—Apa... afliuxa moneda... Mes... Encare més...

—¿Aixís?... Justos...

NOVA-YORK.—LA CRISIS FINANCIERA

La multitud en el Wall-Street (carrer abont viuen molts milionaris y bolsistes) devant del peristil de la Sub-Tresoreria.

El primer dirigible del exèrcit anglès evolucionant sobre Londres.

—¿Be 'm donaràs una copeta ara, eh, Ton?... No 'm tornis ab la dona, ¿sents? y la última... La última de debó, Ton... T'ho juro... Si 'n portés més també te la pagaria. Ja sabs que 'n Pau pot ser un borratxo, pero, en quant a home de be...—Vol endolcir la veu en Pau, sorprenent l'aixutosa de 'n Ton, y com si fos un ventrilech que 's escarnís a sí propi, aquella se li torna en doble... El vigilant esclata a riure...

—¿Y are, Pau? no t'ela sabia aquesta gracia... ¿Per qué no 't llogas al Circo Ecuestre?... Si enrahonas com si fosses dos; un dintre del altre, sino que, noy, esgarifas...

—¿Que t'has tornat sort, Ton?—repreñ en Pau. ¿Que no ho sabs que 'l donar beure a qui te set es fer una obra de misericordia?... La última, Ton, la última... No li vindrà pas d'aquí... ¿Que voleu que 's migri?

—Bueno, té... pero si demà em ve la Tecla ab aquells fums y aquells rebufos... —¿La Tecla has dit?...—esclata 'l vigilant... Pues, miratela... Qui del llop parla...

A 'n en Pau se li vessa 'l got... En Ton tren 'l cap enfora y, regoneixent a la Tecla, apaga els globos de correguda...

—Vésten, Pau, que tanco!...—afegeix tot seguit, ajustant las portas.

En Pau no sab per hont girarse...

—¿Que busquen al Pau?...—pregunta 'l vigilant a la Tecla, tot acostantshi xano xano, redrintant las claus y fent els armats ab la crossa...

—¿Es clar que 'l busco!...—respon la dona ab affligida veu...—Si deu anar fet un...

—Mireu, allí n'hi ha un tros... —Un tros de bestia... Ja tinch bona creu, ja... ¡Y encara!... ¡perque abans mi hi era tots els días!... ¿Que no 'm sents, Pau?...

En Pau, que al tancar en Ton la barraca, ha anat reliscant fins a terra, ajeventshi com un tocino, llença un fort esbufech, gruny un xich, com si somiés, y s'hi tomba.

—¡Mireu!... ¡Ple de mam com un bot!... ¡y d'aixó 'n diuen un home!... ¿Que no 'm sents?... ¡sálat te dich!... ¡Au!... A la una... a las dos... ¡Vigilant!... ¡Si m'hi donguesseu una empenal!... ¡a las tres!... ¡Com mes vá, mes feixuch se 'm torna!...

—¿Cap a la Sinia, Tecla?... ¿Cap a la Sinia?...

—¿Encare 'n vols més, Pau?... ¡Si t'acostan un misto t'arbolas!... ¡Au!... A casa... y a jeure...

—Vuy ana a la Sinia... Cinch cèntims a la Sinia...

—Vuy... vuy... vuy... Com si manessis tú... Agafat... No 't repenjis tant, que no sòch de pedra... ¿Encare no n'has seguit prou de moments?...

—¿Encara no n'has fetas prou d'estacions?... ¡ajudat t' dich!...

—¿Si no t'ajudas et deixo!...

El cel s'ha anat ennegrint... El vent xiula que xiula... Canta un gall ab ronquida veu... Comensan a caure gotas... Las gotas se tornan pluja... Y la pobre de la Tecla, ab sa creu al coll, es a dir, arrossegant aquell sach d'ossos de son home, va embestint pas a pas y ab l'aygua a l'esquena el llarch carrer de sa amargura... Quan gira la cantonada, del rellotje de la Catedral cauhen dos horas!

JOAN PONS Y MASSAVEU.

RAMÓN MASIFERN.

La Puntayre de la Costa

I

La Puntayre del Rial, l'angel herós de la Costa, n'és l'encant de tots els ulls desde Masnou fins a Tossa. Els vells la goytan somrient, els nins a sa faldá corran, y els braves marins de la mar tots la volen pera esposa.

Oh Puntayre del Rial, ¡que n'ets de guapa y rumbosa!

L' HORT

II

Molt sovint se sent a dir que les plantes del hort surten cares, que a la plassa s'hi troba de tot a mes bon preu y més bó que lo provenient de la propi cullita, tot lo qual no es pas veritat, per mes que ho sembli: avuy día s'en fa un gran gasto de ditxos que

semblan grans sentencies y en el fondo son disbarats.

La falta d'apetit per lo treball del camp y dels coneixements que posseheix un hortelá es innegable que fan semblar mes costosos els fruyts del propi treball; mes si 's té en compte que 'l temps que s'emplea en el cultiu moltes vegades se passaria no fent res o fent coses poch a propósit per la bona marca de la familia y de la casa, allavors resulta que les hortallisses son baratissimes.

Que 'ls productes del propi hort son millors que 'ls venguts a la plassa no cal duptarne, per mes que aquets aparegan mes vistosos. Quan les hortallisses surten a la plassa casi sempre han passat per diferents mans, han sigut cullides ab mes o menos anticipació y per consegüent may podran reunir les condicions de tendror y de frescura de les que passen directament de l'hort a la cuyna, y sobre tot may serán tan apetitoses les compres com les que son producte del propi treball.

La terra mes convenient pera establir un hort es la de mitjana consistencia; la qu' es massa argilosa, després de regada s' esquerda, deixant evaporar l'humitat molt depressa y trencant les arrelles de les plantes que sustentan; les terres massa arenoses o sembonenques necessitan ser regades mes sovint y molt mes adob; per aixó s' aconsellan les terres de mitjana consistencia, en la que l'argila y l'arena hi estiguin combinades en la proporció convenient per formar lo que vulgarment s'en diuen terres primes o de bon ma-

neig.

Escullida ja la terra, que a mes de les condicions dites, ha de tenir la de ser de regadiu ab prou aigua, convé fixar l'extensió que ha de tenir pera ser proporcionada a la familia que s'en ha de mantenir. El célebre agrónom Dombasle asegura que un área y mitja, o sigan 15 metres quadrats de terra, son suficientes pera mantenir una persona de tota classe d'hortallisses, mentres no s' dongui massa espay a les cols y patates: aquestes últimes podran ferse en terra de secá.

Segons aquest autoritat parer a una familia de cinch persones li basta un hort de 750 metres quadrats, poch menos de 300 canes quadrades, tinguda facil de conrear per un home sol.

Lo que importa es tenirla ben neta d'herbes, ben femada y ben afuixada després de cada regó: quan se treballi per plantarla se ha de remoureu fondo, enterranthi els mes fems possibles: quan ja está plantada, sols s'ha d'entrecavar per mantenir esponjada la terra, sense malmetre arrels.

Si no s' pot disposar de bons fems de quadra, la terra mateixa pot proporcionar bona part dels adobs que necessita per produhir ab abundancia. Quan una hortallissa está a punt de gastarse s'hi reparteixen 400 grams (una lliura) de superfosfat de cals minerals, se sembra de vesses o be de fé y s'enterra ab una lleugera cavada; el forratge neix y creix mentres se va gastant l'hortallissa que hi havia avans: acabada aquesta, la terra queda ben euberta per lo forratge, y aquest allavors s'enterra ab la fanga, o be ab una cavada ben fonda deixant la terra preparada pera esser plantada de nou; arrelada ja la nova planta, si tampoch se te mercaderia per femarla, basta posar al costat de cada una d'elles un pessiguet de nitrato de sosa, o be de sulfat d'amoniach, quan la terra está humida; aqueixes sals es fonen ab la frescó de la terra y queda abonada la plantada.

Aqueixa manera de femar no es costosa ni per lo preu ni per lo treball, y encara s' pot estalviar el nitrato ab algunes plantes, com veurem al parlar de cada una d'elles en particular.

D'eines ab poques n'hi ha prou; una fanga, una aixada comuna, un aixadell ab puntes per entrecavar y unes arpelles per esterrosar y aplanar les eres, son les soles eines que s' necessitan per aquesta classe de cultiu: avuy s' troban totes fetes de acer, pesan poch y duran molt.

La feyna del hortelá es mes de jardiner que de pagés, es un verdader entreteniment que dona salut, corretteix vicis, proporciona satisfacció a la familia y al cap del any estalvia moltes pessetes.

Els obrers que aixó llegiu y no ho haveu probat, procureu ensajarho y veureu com vos hi aficionareu y en treureu millor profit y satisfacció que de perdre el temps o d'emplearlo malament. L'home ha nascut per treballar com l'auell per volar: qui no vol cumplir ab aqueixa lley, may podrá gosar de la poca ditxa de que podem disfrutar en aquest mon. Pobres y rics venim obligats a subjectarnos a aquesta lley: ¡desgraciats del que s'en vol escapar!

Are passarem revista a les principals hortallisses, fixantnos ab les particularitats de cada una d'elles.

UN AGRICULTOR.

Inmunitat dels calsinares pera la tuberculosis pulmonar

El Dr. D. Gaspar Fisac, metje titular de Dai-miel (Ciudad Real), ha publicat en forma de fascicle un estudi sobre l'inmunitat dels guixaires y calsinares envers la tuberculosis pulmonar. Conté una porció d'observacions molt ben preses que semblan demostrar l'inmunitat que les persones del ofici esmentat tenen pera tan terrible malaltia, explicant aquella per l'acció de la cal y dels compostos d'oxit calcich sobre el pulmó.

Desde el punt de vista científich dista molt la qüestió de la tuberculosis d'estar resolta, aixis en son tractament preventiu com en el curatiu, pero la contribució aportada pel Dr. Fisac a l'estudi de la mateixa denota un esperit de observació no gayre comú y una afició al estudi ben remarcable.

Actualitats

(DE TOT ARREU)

Espanya

Madrid, 11.—Arriba En Salmerón.

Russia

Sant Petersburg, 14.—Es elegit president de la Duma M. Khomkak, octubrista.

Inglaterra

Windsor, 11.—Arriben els soberans alemanys.

Italia

Roma, 13.—La regina Elena deslliura una nena.

Persia

Teherán, 12.—El Shah jura la Constitució.

C.

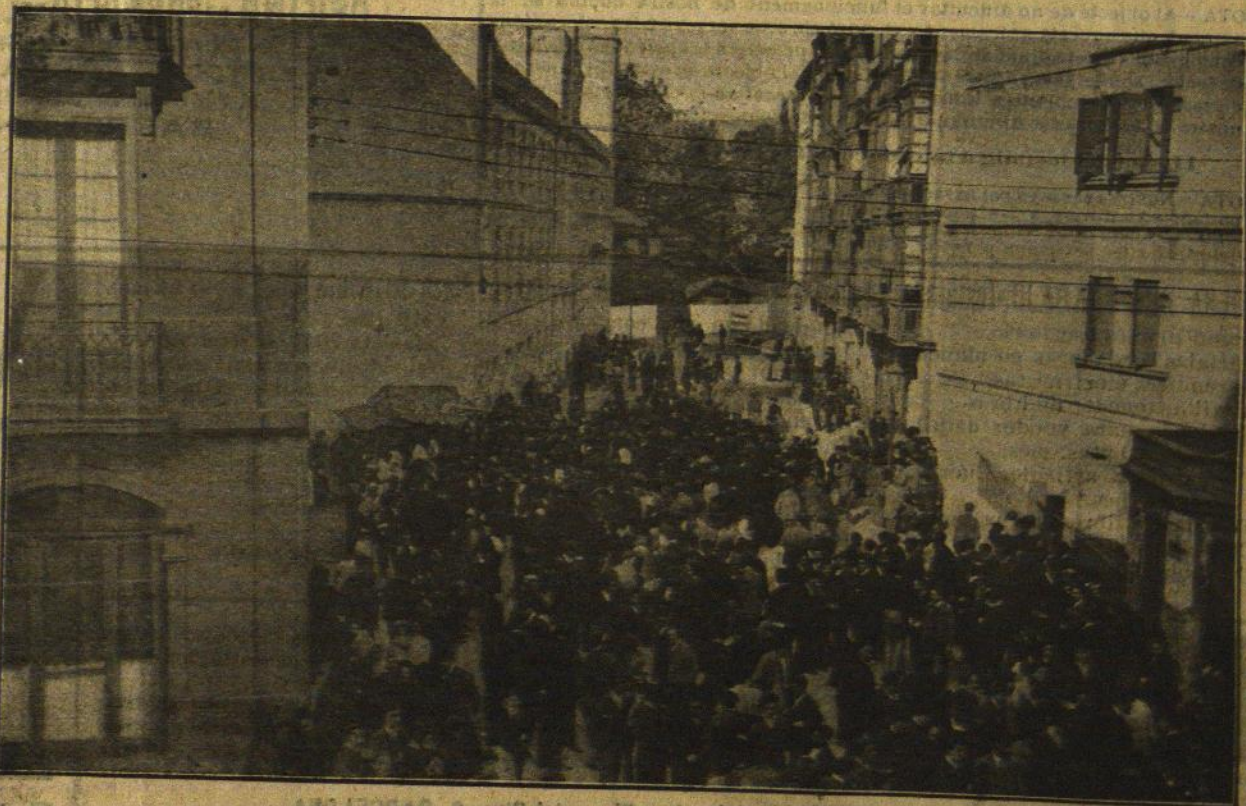
CORRESPONDENCIA DE PARIS

Els estudiants de Medicina de Paris semblan haverse proposat declarar aquest departament la regió clàssica de la ciencia: tota una revolució están sostenint pera impedir que exerceixi l' càrrech de professor un doctor que ha guanyat la plassa, pero que ve de Nancy, o siga ve de provincies. Els parisencs se havian constituït en amos y senyors d'aquestes càtedres, que si no fan sabí al que les desempenya, fa suposar qu' ho es; y quan ve un de fora a demostrar qu' ell sab quelcom que 'ls de Paris ignoran, fins els estudiants protestan y no volen reconèixer la ciencia.

De manera que no son ja 'ls grans mestres els que donan fama a l' Universitat, sino viceversa: teoria de la qual s' avergonyirian els batxillers del sigle XVI, quan la Sorbona demanava per favor a Erasme que 'ls vingues a ensenyar, y quan en Michel Servet posava càtedra de ciencias fisiques fent competència a la Universitat y fins establint teories contraries a les sostingudes pels caps d'ala, o sia pels mestres oficials.

Quelcom hi havia encara aleshores; la Sorbona regoneixia als sabis estrangers quan els cridava; pero al pobre Servet, que no 'l varen cridar, varen buscarli desseguida les pessigolles y li prohibiren

BILBAO.—CONTRA LA PESCA DEL ART

Contorns del Frontó durant la celebració del mitin

BILBAO.—MITIN CONTRA LA PESCA DEL ART

Moll de Uribarte ab la esquadra de barques pescadores que conduïa a Bilbao als manifestants.

ensenyar a pler seu l'astrologia; y'l pobre «espanyol», qu' aixís l'anomenavan, va haver de renunciar a la carrera universitària per empèndrer la Medicina. Als 26 anys d'etat publicà un llibre de Xarops y altres coses; encarrant-se no sols ab els mestres de l'Universitat, sino ab el més il·lustre dels mestres, Galen. Y en efecte: el xaval «espanyol» va fer confessar que, a pesar de no esser ni sisquerra de Nancy, mereixia la càtedra millor que 'ls que s'havien fet vells ensenyant les doctrines de Galen.

Mal va sortir de París el pobre Servet, pero va sortir pitjor de Ginebra. Allà va esser cremat de viu en viu per la publicació del llibre hont descobria la circulació de la sang y l'unitat química de la matèria.

A Ginebra li han aixecat un petit monument: a França tractan ara d'aixecar-ne un altre, si be als calvinistes els hi fa poca gràcia, per recordarlos les seves inclinacions inquisitorials.

Si en Servet vinguéssim ara a ensenyar a la Facultat de Medicina, els estudiants li escupirien a la cara, com al pobre doctor de Nancy, que ningú pot dir que no sia un Servet que s'portí embotxacats els documents científics.

Gràcies que el Govern ha pres aquesta revolució com una rebequeria de nens grans que s'amanyaran ab unes quantes disciplines.

Ja he parlat del *crac* americà, que tantes víctimes està causant en lo mon de la banca y del treball. A esser veritat lo que suposa un crítich, aquest *crac* seria una farsa que deixaria ben mal parada la fama de honradets y serietat dels yanquis.

Suposa aquest crítich que tot lo del *crac* ha sigut una comèdia per justificar un gran apilotament d'or en les arquies americanes, a fi de que, quan el tinguessin acumulat, la banca de tot lo mon fos pres-

tataria dels banquers yanquis, ab lo qual cobrarien bon preu de comissió. Pero ademés se diu si la jugada tenia un altre objecte polítich. Tot lo mon s'estranya de que 'ls yanquis hajan comprat a preu extraordinari l'or a Inglaterra, que no està pas abundosa d'aquesta moneda, essent notori que les grans reserves d'or s'trovan en la banca francesa, que l'hauria cedit a preu més beneficiós.

¿Com s'explica aquest mal negoci americà?

Veu's aquí explicada l'endevenalla. Els Estats Units y 'l Japó ja fa temps que s'miolan y 's lladran y 's voltejan com dos gossassos plens de rancúnia. El Japó no té un quarto, per cas de guerra, y pera trovarlo espera en lo socors de la seva aliada Inglaterra.

Y veu's aquí qu'en previsió de tot això els americans han tret aquest compte: si ab bons modos trayem l'or d'Inglaterra avans que 'l Japó 'l demani, quan aquest vingui a buscarlo arribarà a misses dites. Y l'emprèstit del Japó, fora d'Inglaterra, no trovarà colocació fàcil...

Es cert que ja han passat de Inglaterra a l'altre continent uns quants milions de francs en or; y ja se'n suposaven existents en les banques dels Estats Units uns quatre mil milions: com si no n'h' hagués prou, aquell Govern va a publicar un emprèstit que com emprèstit yanqui no serà pas de milions, sino de mils de milions.

Si l'or existent en curs de moneda en tot lo mon se calcula a 30 mil milions, es veu clarament la possibilitat que tindrien els Estats Units de fer un *trust* de l'or, jugant una partida que no ha tingut precedent en l'història del gitaneg bur-sàtil.

El Japó sembla haberse adonat de la cosa, y sangrant-se ab salut, ha declarat la decisió de que l'emprèstit dels Estats Units s'admeti en la Borsa de París, com si temés que l'or que s'emportessin els yanquis pogués fer falta als japonesos.

Està vist que 'ls japonesos per un cantó y 'ls Estats Units per l'altre ens arribaran a fer creure que 'ls europeus eram una colla de llanys y que convé esquilarlos.

MATTHIEU

CRÒNICA SOCIAL

Un Congrés

A Berlín s'ha celebrat un Congrés dels obrers no socialistes coneguts ab el nom de *obersers alemanys*, que forman gran nombre de sindicats ab més de 325.000 associats: tenen

una renda de 3.600.000 marcs y una reserva de 2.600.000. Els seus principals directors son diputats del Reichstag signent el portaveu d'aquestes associacions el periòdic *Gaceta obrera de l'Alemanya Occidental*.

Guillem II ha enviat als congressistes un missatge de felicitació alentantlos pera la obra empresa.

Nota francesa

Segons la premsa, el ministre d'Obres públiques, M. Barthou, ha declarat a un redactor de *Le Petit Parisien*, que les noves proposicions que acaba de sotmetre a estudi de la Comissió senatorial encarregada del projecte de retiro pera obrers ferroviaris, tendeixen a fer desembossar a les Companyies, sumas equivalents al 17 per 100 dels sous del personal que compti com a mínim dos anys de serveys.

Pera 'l retiro será precis tenir 55 anys, excepte en cas d'invalidesa pel treball; les viudes rebrán una pensió igual a la meitat de la del retiro del marit.

Si l'empleat deixa de pertanyer a l'Administració abans dels 55 anys, se li donarà un segur de vida.

En cas de mort prestant servey, la muller y els fills seguirán disfrutant dels mateixos drets de l'empleat mort.

Censura socialista

El *ciudadano* Picard, advocat a la Cort de Casació de Brusels, juriconsult, literat de mèrit, senador socialista, haurà de subjectar a la prèvia censura tots els articles que d'ara en avant voldrà publicar en «Le Peuple». Es resolució presa en l'últim congrés del partit socialista belga.

Acció social

En la secció telegràfica de un dels periòdichs de la localitat hem vist ab goig que alguns diputats solidaris per iniciativa del diputat a Corts per Vich D. Miquel Junyent empendrán una vigorosa campanya en pro dels interessos del treball presentant alefecte projectes de lleys y proposicions pel millorament de les classes desvalgudes.

Nota municipal

L'Ajuntament de Barcelona ha nomenat una ponència pera estudiar el funcionament de la *Bolsa de Treball* establerta en el local del Foment del Treball Nacional, al objecte de que proposi lo convenient per dar tot l'aixample possible als serveys.

Es fàcil que se 'ls concedeixi una subvenció que segons notícies pot ser que sigui la de 10,000 pessetes.

Obra de previsió.

La Caixa d'Estalvis d'aquesta ciutat ha comprat per compte de La Mutualista Popular un títol de Deute Perpetu del 4 per 100 Interior, Serie A, número 125,028, y una obligació Fransa, emissió 1878, número 95,734, quals valors han quedat depositats en la dita Caixa.

Els resguards d'aquest depòsit y els demés que constitueixen el capital social del grupu 1907, estarán de manifest a l'Oficina central (Balmes, 116, principal), en els dies y hores que marquen els Estatuts.

Una obra social

El dia 15 del corrent Mr. Santol, fundador de l'obra intitulada *Placament Familiar*, que ha donat colocació solament a Fransa a 17.000 adolescents, donà en aquesta capital una notable conferencia sobre tan important tema. L'èxit de l'obra ha sigut tan falaguer, que de nacional s'ha convertit en internacional y 's va extenent ja a Bèlgica, Alemanya e Inglaterra. En la nostra ciutat se fundarà dintre de poch el Centre, òrgan de l'acció d'aquesta obra a Espanya, ab el qual AURORA SOCIAL establirà immediat contacte. Ja n'tindrem al corrent als nostres llegidors.

Plassa vacant

Se 'ns ha ofert l'anunci d'una plassa de metje, vacant en una important localitat rural de Catalunya. En la nostra Oficina de Col·locacions se donaràn referències als sol·licitants.

Secretariat del Poble

Els serveys que continúa prestant aquesta obra que funciona en el nostre local social son importantíssims. Ja n'parlarém en els números següents.

Hem rebut de Pere S. Girona «Recorts d'Estudi» (Quadros de la infancia). Agraïm l'envió.

PASSATEMPS

PROBLEMES

S'han venut 6 dobles decalitres a rahó de 17 pessetes 50 l'hectolitre y 's reb en paga una quantitat de sabó a 75 pts. els 100 kg. ¿Quants kgs. de sabó 's reben?

SOLUCIÓ AL PROBLEMA ANTERIOR

5'95 ptes. de sucre y 3'05 ptes. de café. Ha enviat solució D. Joseph Daniel Vilà y aproximada D. R. Llàcer y Dalmases, de Sant Sadurni.

Imp. carrer Nou de St. Francesch, 17

SECCIÓ D'ANUNCIS

DIABETICS Elixir del Dr. Sastre y Marqués

Es el de resulte mes segurs per curar tan terrible malaltia, m'vants mpre la s-va intensitat purifcant la sang tonificant el sistema nerviós y fent rebreixar tan l'albuminuria, com la glucosuria en les diabetis insípides. La curació se logra molt depressa

Casa especial per xarops medicinals dosificats

FARMACIA: HOSPITAL, 109 Y CADENA, 2.—BARCELONA

COLOCACIONS.—Se necessiten:

Oficials, mitj oficials y aprenentass modistas.
Oficials sastresas.
Planxadores.
Minervista.
Aprenent sombrerer.
id. guarnicioner.
Maquinistas ratlladores de modadors.
Aprenents pera fer maletas.
id. enquadernadors.
id. pera casa de confeccions.
Sombrereras.
Sabaters.
Oficial, mitj oficial y aprenents sastres.
Oficials pera capsas de cartró.
Mitj oficial fuster.
Mitj oficials rellotjers.

Noy de 12 a 14 anys. (Pera im-prenta.)
Rellotjers.
Oficials confecció roba blanca.
Practicant y noy pera farmacia.
Aprenents pera pelayre.
Mecànich.
Cusidoras de llibres.
Embastadoras oficials.
Aprenent pera comers de teixits.
Maquinista pera calsat.
Aprenents pera industria nova.
Oficial y aprenent confiter.
Fotógrafo.
Aprenent de 14 anys.
id. escultor.
Pantaloneras.
Barber.
Mitj oficial torner.
Brodadoras.

NOTA.—Al objecte de no dificultar el funcionament de nostra oficina se fa avinent que aquesta únicament extindrà els seus serveys a las colocacions consignadas en el adjunt anunci lo que fem pr sent a las personas que falts de treball acudeixen a nostre domicili social al objecte de evitahsi la perdus de temps y las molestias inherentes a una negativa involuntaria per part nostra.—Las cartas se dirigen a la oficina de colocacions.

Hores de despaig a la redacció: De 12 a 1 del mitjdia.

NOTA.—Nostres serveys pel caràcter aventua de la majoria de colocacions no podem extindres a las personas de fora de Barcelona y en el cas de que alguna especialitat vingui a crear una excepció a n' aquella regla se n' deuran fer les peticions pr-ovinentment

BOLSA DEL TRABAJO-Instalada en el Fomento del Trabajo Nacional.-Plaza de Santa Ana, 4.-OFERTAS:

Joven 16 años escritorio.
Oficials bordadoras en blanco.
Aprendices electricistas.
Auxiliar tenedor de libros.
Empleado para vender detall.
sueldo 100 ptas. mes.
Un corredor articulos hierro.
25 duros mes.
Tenedor de libros 38 duros mes.
Corredor máquinas escribir.
Un dibujante sobre cristal.

Empleado en casa comision que sepa el francés 100 ptas. mes.
Montador vidrieras.
Aprendiz id.
Aprendiz de confecciones.
Empleado escritorio.
Ordenanza de 12 a 14 años.
Oficials modistas.
Aprendizas ropa blanca.
Bordadora a máquina.

Viajantes.
Lampista 20 ptas. semanales.
Tenedor libros fuera Barcelona.
Aprendiz lampista 10 ptas. semanales.
Meritorio.
Agentes de Seguros.
Aprendices joyeria.
Aprendiz merceria.
Meritorios.
Esmaltador de rótulos.

(En la secretaría de la institución hay nuevas listas)

CALLICIDA PIZÁ

empínicos y de los líquidos en general. Es económico, una peseta en todas las farmacias, droguerías y zapaterías.

Depósito general: Farmacia del autor, Plaza del Pino, 6. BARCELONA
Por 1'30 ptas. se remite por correo certificado.

Extirpa rápidamente, sin dolor ni molestia, los callos y durezas.
Es curioso: no motiva los inconvenientes de otros los farmacías, droguerías

LABRADOR. En farmacias.—D.º Austri, Vertrallans, 5.—Barcelona.

LABRADOR. En farmacias.—D.º Austri, Vertrallans, 5.—Barcelona.

LABRADOR. En farmacias.—D.º Austri, Vertrallans, 5.—Barcelona.

LABRADOR. En farmacias.—D.º Austri, Vertrallans, 5.—Barcelona.

LABRADOR. En farmacias.—D.º Austri, Vertrallans, 5.—Barcelona.

LABRADOR. En farmacias.—D.º Austri, Vertrallans, 5.—Barcelona.

LABRADOR. En farmacias.—D.º Austri, Vertrallans, 5.—Barcelona.

LABRADOR. En farmacias.—D.º Austri, Vertrallans, 5.—Barcelona.

LABRADOR. En farmacias.—D.º Austri, Vertrallans, 5.—Barcelona.

LABRADOR. En farmacias.—D.º Austri, Vertrallans, 5.—Barcelona.

LABRADOR. En farmacias.—D.º Austri, Vertrallans, 5.—Barcelona.

HISTORIA GENERAL DE ESPAÑA

POR

RAMÓN B. GIRÓN

TREINTA TOMOS A UNA PESETA EL TOMO

De venta en las librerías, kioscos y en la Administración:

Diputación, 286, Barcelona.

Manel Ballestré

BARRETS y GORRAS

A BON PREU

41-CARRER AMPLE-41

al tombar el Begomir. — BARCELONA

Curació infalible de les trencadures mitjansent el
Braguer Medical Vives

Es aquest perfeccionat aparell l'última paraula de la ciencia pera l'alivi absolut y curació radical de les trencadures, per antigues que siguin, essent ab preferència aconsel at a tots els trencats per les eminències mèdiques mes notables.

Demanis follet explicatiu que 's regala y envia gratis a totes parts.

Hores de 9 a 12 y de 3 a 7.—RAMBLA DEL CENTRE, NÚM. 12, PRAL.

PELUQUERIA

A. SARRÀ

RAMBLA DEL CENTRO, 1, ENTR.º

Frente al Teatro del Liceo

WERTHEIM

MÁQUINES PERA COSIR Y BRODAR

ESPECIALITAT: Máquina rotativa RÁPIDA, la mellor del món.

Máquinas pera totes les industries.

Máquinas rectilíneas SEYFERT pera mitjas.

AL COMPTAT Y A PLASSOS

AVINYÓ, 9.—BARCELONA

EL mejor y más agradable

PURGANTE

laxante, refrescante, diurético, digestivo y depurativo.—TISANA DEL